

МИХАИЛ М. ОБРЕНОВИЋ III

по милости божјој и вољи народа

КЊАЗ СРПСКИ

ПРОГЛАШАВАМО И ОБЈАВЉУЈЕМО СВИМА И СВАКОМЕ, ДА ЈЕ ДРЖАВНИ САВЕТ
РЕШИО, И ДА СМО МИ ОДОВРИЛИ И ОДОБРАВАМО:

ЗАКОН О ПОШТАМА

Чл. 1.

Поште, као саобраћајно средство, служиће за пренос писама, аманета и осталих ствари и путника.

Чл. 2.

Поште установљавати и држати по Србији искључно је право државе, и нико други не ће смети установити нити држати пошту нити друго што, што би могло служити периодичноме пренашању писама.

Али никоме није забрањено, да своја писма по своје слуги или нарочитоме одасланику или по улученој прилици може куда и коме хоће послати.

Чл. 3.

Све поште стоје под непосредним надзором и налозима министра унутрашњих дела.

Чл. 4.

Поште су државна заведења, а званичници поштански двојаког су реда, и то једни указни и спадајући у ред чиновника, као што су поштари поште београдске и алексиначке, поштари I-ве и II-ге класе осталих пошта, и постилиони, који се по уредби од 15 марта 1858 г. ^{К. В. Бр. 316}_{С. Бр. 230} збор. XI. стр. 63 за указне произведу, а други су неуказни, и спадају у ред служитеља, као поштари III класе и постилиони, који нису још наведеном уредбом прописане услове испунили и за указне произведени.

Чл. 5.

Званичнике поштанске, који долазе у ред чиновника, поставља Књаз указом на, предлог министра унутрашњих дела, а оне, који спадају у ред служитеља, поставља и из службе отпушта министар унутрашњих дела.

Остале пак служитеље поштанске прима сама свака пошта и отпушта према потреби службе.

Све потребе и поштански персонал назначиће се сваке године у буџету, но министар унутрашњих дела опредељаваће, према потреби и важности места, при којој ће пошти виши или нижи званичник потребан бити и поставити се, и колико ће се којој пошти служитеља и других потреба дати.

Чл. 6.

Министар унутрашњих дела прописиваће и према потреби мењаће течај поштански и наређиваће, колико ће пута којом поштанском линијом поште преко недеље полазити, и до кога ће се времена на којој пошти моћи предавати писма и ствари на отправљање.

Промене ове поштанског течаја свагда ће се благовремено обзнанити.

Чл. 7.

Тако исто моћи ће министар унутрашњих дела наређивати, да се према потреби установе и привремене поште, кад и где за потребно пађе.

Чл. 8.

Осим тога министар унутрашњих дела може и општинске поште завести, где према потреби и околностима за сходно пађе, и може прописати, како ће исте поште дејствовати, у каквој ће свези стајати са осталим поштама и какве ће се таксе наплаћивати у ползу касе дотичних општина.

Чл. 9.

Полицајне и општинске власти дужне су поштама у извршивању њихових званичних дужности пузну рукопомоћ дати, кад се таква од њих заиште.

Чл. 10.

Поштоношама дужан је сваки на глас њине трубе или другог знака с пута сврнути, ако се то без очевидне опасности учинити може.

О дужностима поштанских чиновника

Чл. 11.

Поштански званичници дужни су :

1, писма, аманете и остале ствари, које се по овоме закону поштом препосити могу, кад им се на пошту ради експедирања предаду, примати и куда треба отпављати, а кад им се од друге поште донесу, уредно их и одмах по адресу раздавати.

2, новце, како државне тако и приватне, а тако исто и друге ствари, биле оне од вредности или не, које се пошти

на отправаљање предају, или које им се од других пошта поради предаје примаоцима донесу, добро чувати и коме треба уредно и на време предати.

3, добро државно, као: коње, храну коњску, кола и прибор колски и коњски, као и све пошти припадајуће ствари, добро чувати, прописно употребљавати и од свега тачан и уредан рачун водити.

4, таксе прописане потпуно и тачно наплаћивати.

5, о свима приходима и расходима поштанским уредно и по прописаним правилима рачуне водити и приходе у одређено време коме треба предавати.

6, званичну преписку по потреби службе између себе и са дотичним надлежateljствима водити.

А подробније дужности за све званичнике и служитеље поштанске, прописаће министар унутрашњих дела.

Чл. 12.

Служба поштанска вршиће се или на колима или на коњима, како где министар унутрашњих дела, према потреби и околностима, наређивао буде.

Чл. 13.

Поште у смотрењу вршења службе деле се на пошту за писма и пошту за путнике и аманете.

I

ПОШТА ЗА ПИСМА

Чл. 14.

Поштом за писма отправаљање се:

1, писма, печатана или литографисана сачињења, музикални састави, ценовници, каталози и томе подобне ствари

и мустре еспапа, и то све без означене вредности и до тежине од $\frac{1}{2}$ оке закључно, па била писма или ове ствари препоручене или не.

2, Новине без разлике, и

3, Сва службена кореспонденција државних надлежнелстава и заведења без означене вредности и до тежине, коју министар унутрашњих дела одреди.

Чл. 15.

Све што се по наведеноме отправља, мора бити уведено у надлежне књиге поштанске, а што год није у књиге поштанске уведено, не ће смети званичник поштански на отправљање предати, нити ће служитељ поштански, по коме се пошта шиље, смети што од кога другога, осим надлежног поштанског званичника, на ношење примити.

Чл. 16.

Свако пошиљање са поштом за писма мора бити снабдено са потпуним адресом, т. ј. мора бити означено, на кога је писмо упућено, и у које место; ако се под једним именом налазе више лица у једноме месту, онда треба да је означено на адресу и занимање примаоца писма, и место где обитава, ако је у великој вароши, како би се лакше наћи могао.

Чл. 17.

Писмо, на коме би с поља било написано што год, што би коме увреду наносило, или што би било управљено противу закона, наређења власти, или противу морала, не ће се отправљати, по ће се одмах вратити пошиљатељу, ако је познат, а ако није познат, поступиће се с њиме као и са писмима непредатим и повраћенима (види чл. 46).

Чл. 18.

Писма сва, а нарочито она, која се на рецепт предају, треба да су тако затворена, да се садржај њихов не може сазнати, а да се она не повреде.

Од овог се изузимају оне ствари, које се под прекрштеним завитком на пошту предају, и које треба да се затворе тако, да поштански званичник може лако оценити, да ли долазе међу оне, које су споменуте у чл 19 под б.

Таксе поштанске на писма и ствари, које се отправљају поштом за писма

Чл. 19.

Писма и сва пошиљања поштом за писма таксираће се само по тежини без призрења на даљину места, ако је писмо или пошиљање упућено у које место у Србији, и по томе наплаћиваће се поштанска такса :

а, за писмо просто, за које се сматра оно, које је до 5 драма закључно тешко, по 20 пара, а за сваки 5 драма више, што преко простог писма прелази, наплаћиваће се још по 20 пара.

Свака и најмања тежина, која преко 5 драма прелази, рачунаће се у следећи потпуни 5 драма.

б, за печатана или литографисана сачињења, музикалне саставе, ценовнике, каталоге и томе подобне ствари и мустре еспапа, ако су под завитком прекрштеним, да се видети могу, наплаћиваће се за тежину до 10 драма закључно 10 пара, за тежину до 40 драма закључно 20 пара, за тежину од 40 до 100 драма закључно 30 пара, до 100 до 200 драма закључно 1 грош.

Но ако су иста пошиљања затворена тако, да се садржај њин не може видети, таксираће се као и писма, ако се шиљу поштом за писма.

А тежа пошиљања овога рода, на ма како да су затворена, отправљаће се поштом за путнике и аманете, и таксираће се по чл. 74.

На прекрштеном завитку осим адреса и имена пошиљатеља не сме ништа више написано бити, а ако би се догодило, да под једним завитком има екземплара за више прималаца, онда ће се узети да има онолико пошиљања, колико је унутра под завитком адреса, и према томе таксираће се свако пошиљање за себе одвојено од другог.

В, новине, на којима не сме ништа писано бити, нити им се приложити штогод страна што им не служи као додаток, као и повремени списи, носиће се поштом бесплатно, ако у Србији излазе; а за новине излазеће изван Србије, наплаћиваће се по 2 паре таксе на сваки број који је до 10 драма закључно тежак, а за сваки 5 драма више, наплаћиваће се још по једна пара, и ова такса полагаће се пошти унапред.

Са новинама овако ће се поступати кад се шиљу пре-
нумерантима од уредништва, а иначе таксираће се по чл. 19 б, ако су под прекрштеним завитком; а ако су затворене, таксираће се или као писма, ако се отправљају поштом за писма, или као обичне ствари по чл. 74.

Чл. 20.

Пошиљатељу писма, ако је ово упућено у место, где поштанска штација постоји, оставља се на вољу, да за писмо износиће таксу при предаји писма на пошти плати, или да остави да исту таксу прималац писма плати; но за писма упућена на Њаза, министре и надлежательства, а тако исто и за писма, упућена у места где поште нема, мора се унапред положити такса, и по томе овакова неплаћена писма, која се пађу у кутији поштанској, задржаће се од експе-

дираћа и повратиће се пошиљатељу, ако је овај познат, а ако није познат, учиниће се с њима, што се чини и с писима непредатим и натраг враћенима.

Чл. 21.

Такса поштанска на кореспонденцију између државних надлежатељстава и власти, и чиновника, који су по послу државном куда изаслати, не ће се наплаћивати.

Чл. 22.

Тако исто не ће се плаћати такса поштанска ни на президијалну кореспонденцију старешина надлежатељстава или њихових местозаступника између себе.

Но министар унутрашњих дела објасниће поштама, који ће од званичника и с киме президијално кореспонденцију моћи бесплатно водити.

Чл. 23.

За печатапа и литографисана сачињења и т. п. и мустре еспана (чл. 14) које се шаљу под завитком, мора се унапред такса положити.

Чл. 24.

Пошиљатељ може свако своје пошиљање, које пошти на отпављање предаје, препоручити и онда ће осим прописане таксе за пренос платити још један грош за препоруку.

А ако пошиљатељ зажели, да му се да уверење од примаоца, да је пошиљање његово заиста примио, онда ће платити још један грош за повратни реценс.

Чл. 25.

За писма, која се препоручују, мора се положити напред такса, како за пренос, тако и за препоруку.

Чл. 26.

Денеше телеграфске, које штације телеграфске предају поштама на отправљање за места, куда је денеша намењена а тамо нема штације телеграфске, ако се исте не шиљу штафетално, већ редовном поштом, сматраће се као препоручене и носиће се поштом бесплатно.

Ако би штација уз депешу послала и потврђење пријема да се од примаоца депеше потпише и натраг јој поврати, онда ће се и ово као ствар службена учинити бесплатно.

Исто тако денеше, које се због прекида жица или каквих других сметња од једне штације телеграфске до друге поштом сладе буду, отправљаће се бесплатно.

Чл. 27.

Писма и ствари предате поштама на отправљање, сматрају се за пошиљатељеве све донде, докле се не предаду примаоцима, и не могу се за то време узети за извршење пресуде, али за дуг пошиљатеља може се и на њих ставити забрана по тачци 11 § 471 законика о поступку судском у грађанским парницама.

Чл. 28.

Са писмима и стварима предатим на пошту ради отправљања, може пошиљатељ располагати по својој вољи све донде, докле се не предаду примаоцу, и по томе пошиљатељ може захтевати, да му се иста писма и ствари о његовом трошку поврате натраг, ако нису отправљене, или ако су отправљене, а још нису примаоцу предате, нити је на њих стављена забрана (чл. 27.)

Чл. 29.

Пошиљатељ платиће пошти што ће за повратак његовог пошиљања писати, осим таксе за пренос при повратку још

3 гроша, ако се пише редовном поштом, а ако се пише штафетом или се телеграфира, платиће припадајућу таксу за штафету или депешу телеграфску.

А начин, како ће се у овом смотрењу даље поступати, прописаће министар унутрашњих дела.

Чл. 30.

Ако је унапред плаћена припадајућа такса за пошљање, које пошљатељ зажели натраг узети, и које још није пошта отпорила, онда ће му се иста такса натраг вратити, а ако није још плаћена не ће се наплаћивати при повраћању пошљања, но такса за препоруку, ако ју је пошљатељ платио, не ће се враћати.

Чл. 31.

Сва писма и остала пошљања, чим се у место опредељења донесу, имају се уредно и благовремено примаоцима доставити, ако исти нису изјавили пошти, да ће таква пошљања сами или преко својих људи из поште узимати.

Чл. 32.

Прималац писма или другог пошљања обвезан је одмах при примању писма или пошљања платити таксу износећу за исто писмо или пошљање, ако ову и у колико није пошљатељ платио.

Чл. 33.

Писма и пошљања препоручена морају се предати у руке самоме примаоцу, или коме од његових сродника с њиме у задрузи живећих, или ономе, који је од овога на то овлашћен; а онај, коме се писмо преда, потписаће рецензи.

Странцу, који је пошти непознат, моћи ће се писма и пошљања препоручена предати тек онда, кад насомем или

једним, пошти познатим човеком докаже, да је заиста он тај, на кога је писмо упућено, али ће се и тај човек уједно с примаоцем потписати на реценис.

Чл. 34.

Потпис на реценису мора се разговетно и мастилом написати.

Чл. 35.

Ако би прималац препорученог писма или пошљања био неписмен, онда ће му се предати писмо пред још једним човеком, који ће га потписати, али ће прималац положити својом руком уобичајени знак поред свога имена.

Чл. 36.

Ако би пошљатељ желио да се писма и пошљања не носе из поште примаоцу, но да таква он сам на пошти узме, мора на истима на адресу означити: „да на пошти стоји“ (*poste restante*), и овака писма пошта не ће слати примаоцима, па ма да би јој ови и познати били, но ће чекати да они сами по таква у пошту дођу и узму их. Но ако примаоци овакових писма не би по иста дошли и узели их за три месеца, рачунајући од дана, кад су иста писма или пошљања у пошту дошла, онда ће им се, ако су у месту и ако су познати, на писмено од поште за иста писма и пошљања јавити, па ако од тога, кад им се јави, за три дана за писма не дођу и не узму их, вратиће се писмо натраг пошти од које је и дошло.

Чл. 37.

Свако писмо и пошљање са назначењем „да на пошти стоји“ (*poste restante*) мора се при пошти, која ће писмо издати, завести у списак и примаоцу кад се јави предати

на потпис у истом списку, и од њега наплатити 20 пара за чување тога писма, а ако се таково писмо поврати, наплатиће се ова такса од пошиљатеља.

Чл. 38.

Писма и друга пошиљања, била препоручена или не, као и писма, на којима је назначено „да на пошти стоји“, могу се из места, куда их је пошиљатељ упутио, послати даље за примаоцем, ако је пошти познато где се овај налази, или ако је пошиљатељ то на писму сам тражио, или ако је прималац такову наруџбину код поште оставио, но онда оваква писма и пошиљања, која се за примаоцем даље шаљу, имају се на ново таксирати, па ако су препоручена, послаће се опет тако, а нова такса за препоруку не ће се рачунати.

Чл. 39.

Свакоме примаоцу од воље је, да на њега упућено писмо или друго пошиљање прими или да га не прими.

Чл. 40.

Чим прималац на њега упућено писмо или друго које пошиљање од поште прими, онда је предавање свршено, и пошта после тога не сме тако предато пошиљање узети натраг, да с њиме поступи као с непредатим.

Чл. 41.

Писма и остала пошиљања, која се у месту опредељења не могу да предаду примаоцима, или што ови не ће таква да приме, или што не могу да се изнађу, или што су се оданде са свим иселили, а не би за њима шиљати могла, повратиће се натраг оној пошти, која их је отпорила.

Чл. 42.

На свакоме писму и пошљању, које се у месту опредељења не преда, па се повраћа, мора се назначити узрок, за што се враћа.

Ако прималац не ће да прими писмо или пошљање, он ће то сам на писму или пошљању назначити, које ако он не усхте учинити, учиниће сама пошта, која то повраћа.

Чл. 43.

Писма и пошљања, чим се по наведеноме натраг врате, предаће се пошљатељима и од њих наплатити припадајућа такса, ако би какве било.

Чл. 44.

Пошљатељи су дужни примити натраг свако писмо и пошљање, које им се поврати и обвезани су платити припадајућу таксу, ако ова није напред плаћена.

Чл. 45.

За повратак писма и пошљања поштом за писма не ће се нова такса рачунати ни наплаћивати.

Чл. 46.

Писма и пошљања препоручена, која се повраћају натраг, враћаће се опет као препоручена, али за препоруку не ће се нова такса рачунати.

Чл. 47.

Ако се не зна пошљатељ онога писма и пошљања, које се повраћа, а не би се ни по рукопису ни по печату пошљатељ сазнати могао, онда ће се таква писма и пошљања задржати у излогу при пошти, и то непрепоручена четири недеље, а препоручена три месеца, рачунајући од дана, кад

су пошти повраћена и у излог стављена; па ако се и за то време пошиљатељ не сазна, предаће се дотичном окружном начелству (у Београду управитељству вароши Београда), које ће их средством једне комисије, састојеће се из три лица, дати отворити, па ако се и по овоме не сазна пошиљатељ, онда ће се таква писма и пошиљања спалити.

Чланови оваке комисије дужни су чувати као тајну оно, што би сазнали из писама, која отварали буду.

Истраживање препоручених писама и других пошиљања

Чл. 48.

Истраживање, да ли је писмо или пошиљање, које је препоручено, предато примаоцу, чиниће се само по захтевању пошиљатеља код поште, која му је реценс издала.

Ако пошиљатељ докаже са писмом од примаоца, да му на прост реценс препоручено писмо или пошиљање није никако предато, онда ће пошта чинити истраживање бесплатно, а у противном случају, т. ј. ако би пошиљатељ желео, да се овако истраживање учини, а не доказује писмом примаоца, да препоручено писмо или ствар није исправно предата, платиће пошиљатељ за потерни лист два гроша, а за пренос истога таксу простог писма.

Истраживање писма и ствари препоручених на повратни реценс чиниће се бесплатно, и може се предузети одмах после времена, за које се нађе да би се писмо могло предати и повратни реценс повратити.

Јемство поште за препоручена писма или ствари које се отправљају поштом за писма

Чл. 49.

За препоручено писмо или друго пошиљање, које се изгуби и примаоцу не преда, даваће се пошиљатељу поред

плаћене поштанске таксе још по 120 гроша накнаде, и то само онда, ако је изгубљено у след каквих случајева, који се нису могли отклонити.

Чл. 50.

Овака накнада (чл. 49) заједно са поштанском таксом, која се пошиљатељу по наведеноме издавала буде, наплаћиваће се свагда, од онога званичника или служитеља поштанског, ксји се за крива и одговорна пађе.

Чл. 51.

За писма и ствари које нису препоручене, а тако исто и за задоцњење препоручених писама и ствари, не даје се никаква накнада пошиљатељу.

Чл. 52.

Тако исто не даје се пошиљатељу никаква накнада ни за новце или другу вредност, коју би он у писму и без показане вредности послао, па ма да би писмо било и препоручено. И у овом случају добија он само ону накнаду, која је у чл. 49 за писма одређена.

Чл. 53.

Само пошиљатељ или његов заступник у праву је да тражи накнаду за изгубљена препоручена писма или ствари.

Чл. 54.

Накнаду тражити треба код оне поште, која му је рецпис издала, и то за три месеца, од дана, ког му је рецпис издат, јер после тога застарева право пошиљатеља на накнаду.

Чл. 55.

Кад се тражи накнада за изгубљена препоручена писма и пошиљања, решаваће министар унутрашњих дела, оће ли се коме пошиљатељу и од куда издавати накнада. Против тога решења нема места жалби.

Чл. 56.

Сва писма и пошиљања, која се отправљају поштом за писма, отправљаће се редовном поштом, но ако би ко зажелио, да му се писмо или пошиљање какво, које се поштом за писма отправља, штафетом отпрати, платиће за то отправљање по три гроша на сат, а таксу за само пошиљање по тежини не ће платити.

Чл. 57.

Пошиљатељу издаће се бесплатно прост реценс на штафету предату пошти на отправљање.

Но ако штафету преда на повратни реценс, који ће се од примаоца штафете потписати и првом редовном поштом потраг вратити, онда ће се наплатити такса како за прост тако и за повратни реценс (чл. 24).

Чл. 58.

Чим каква штафета приспе у место опредељења, одмах ће се предати примаоцу.

Чл. 59.

Штафете предаваће се примаоцима по начину, који је прописан за предавање препоручених писама у чл. 33.

Чл. 60.

Штафета, која се у месту опредељења због чега му драго не преда примаоцу, вратиће се одмах првом, редовном поштом,

пошти од које је и дошла, али као просто препоручена, и за њен повратак наплатиће се од пошиљатеља износећа такса за писмо и препоруку.

Чл. 61.

Што се тиче даљег поступања са штафетама натраг враћеним, у свему важи оно, што је прописано за препоручена писма, која се натраг врате.

Чл. 62.

За изгубљену или упропашћену штафету накнадиће се пошиљатељу, поред плаћене таксе, 240 гроша.

Што се тиче истраживања изгубљене штафете и издавања за исту накнаде пошиљатељу, и овде у свему важи оно, што је напред казато за препоручена писма.

II

ПОШТА ЗА ПУТНИКЕ И АМАНЕТЕ

Чл. 63.

Поштом за путнике и аманете отправљаће се новци и сви предмети, који имају новчану вредност, а тако исто и сва пошиљања преко $\frac{1}{2}$ оке тежине (изузимајући оне у чл. 64 означене) на била на њима вредност назначена или не, а тако исто отправљаће се и писма и предмети мање тежине, ако пошиљатељ на адресу назначи да му се тим начином експедира.

Чл. 64.

Не ће се моћи поштом отправљати:

а, предмети, којих је пренос с опасношћу скопчан, као: барут, палидрвца, минералне киселине итп. хемички препа-

рати и сви остали предмети, који би се при тарењу запалити могли :

б, сви предмети, тежи од 30 ока у једноме дењку или сандуку ;

в, жива стока ; и

г, необично великог обима предмети са сразмерном малом тежином.

Чл. 65.

А следећи предмети могу се отправљати, но ако се по-кваре или повреде , не ће се пошиљатељу никаква накнада дати, и то :

а, течности изузимајући оне у чл. 64 под а , и квару подложне као земљане и стаклене ствари ;

б, месо, риба и све што је трулежу подложно ;

в, инструменти и дрвени изрези, у колико нису паковани у тврде сандуке ; и

г, све у кутијама паковане ствари.

Чл. 66.

Сва пошиљања поштом за путнике и аманете морају уведена бити при пошти у надлежне књиге , и по томе не ће се смети никаква ствар која није у прописне књиге при пошти заведена , предати на отправљање , нити ће смети званичник или служитељ поштански који исту пошту спроводи, узети од кога друго што на отправљање.

Чл. 67.

Свако пошиљање поштом за путнике и аманете мора бити тако паковано и затворено, да се без повреде свеза не може отворити нити што из истога узети.

Чл. 68.

Пошиљања која не би била уредно пакована, не ће се за отправаљање примити но ће се повратити одмах пошиљатељу да их пакује као што треба.

Чл. 69.

Како ће се новци и остали аманети паковати, прописаће министар унутрашњих дела.

Чл. 70.

Што се тиче адресирања важи у свему и овде оно што је под чл. 16 казато.

Чл. 71.

Новци до 40 драма тежине могу се у писму послати, а аманети веће тежине морају се паковати одвојено.

Писма спроводна, па ма би она у једно служила и за паковање новаца, таксираће се одвојено и то као проста писма.

Чл. 72.

На коње и кола товариће се по онолико терета колико се према снази коња, каквоћи пута и простору и јакоћи кола за сходно нађе.

Т А Ж С А

на пошиљања поштом за путнике и аманете

Чл. 73.

За таксирање аманета два су растојања у целој Србији, и то : прво од 1—20 сахати закључно, а друго од 20 сахати искључно па до границе.

За новце златне наплаћиваће се такса за прво растојање:
а, од суме пошиљања до 1000 гроша закључно по 8 пара од 100 гроша;

б, од пошиљања до 15.000 гроша закључно по 6 пара од 100 гроша;

в, а од суме преко 15.000 гроша по 4 паре од 100 гроша.

А за друго растојање наплаћиваће се још једном толико таксе, колико се за прво растојање наплаћује.

Овако ће се таксирати и злато у комадима или ђулчетима а и све ствари израђене од злата, драгог камења и бисера.

За новце сребрне наплаћиваће се такса за прво растојање:

а, од суме до 1000 гроша закључно по 20 пара од сваке стотине;

б, од суме пошиљања до 15.000 гроша закључно по 15 пара од сваке стотине;

в, а од суме веће од 15.000 гроша по 10 пара од сваке стотине.

А за друго растојање наплаћиваће се још једном толико таксе, колико се за прво растојање наплаћује.

Исто овако таксираће се и сребро у комадима и ђулчетима и све ствари од сребра израђене.

За новце папирне наплаћиваће се:

а, од суме пошиљања до 1000 гроша закључно по 5 пара од сваке стотине;

б, од суме пошиљања до 15.000 гроша закључно по 4 паре од сваке стотине;

в, а од суме веће од 15.000 гроша по 3 паре од сваке стотине.

А за друго растојање наплаћиваће се још једном толико таксе, колико се за прво растојање наплаћује.

Овако ће се таксирати сви папири, који вредност повчану имају, као : банкакције, банк-асигнације, облигације, менице, лозе итд. папири, који се с означеном вредности пошту предају.

Бакарни новац таксираће се као и обичне ствари с означеном вредности.

Чл. 74.

На ствари без означене вредности наплаћиваће се такса по 10 пара од сваке оке и на сваки 5 сахати растојања, а на ствари с означеном вредности, које не спадају под оне у чл. 73 наведене, наплаћиваће се такође такса по 10 пара од сваке оке и на сваки пет сахати растојања, а осим тога наплаћиваће се још такса и на вредност, и то :

а, од означене вредности до 100 гроша по 5 пара од сваке стотине ;

б, од означене вредности до 15.000 гроша по 4 паре од сваке стотине ;

в, од веће вредности по 3 паре од сваке стотине.

Чл. 75.

На аманете које надлежатељства једно другоме шаљу, не ће се такса наплаћивати.

Но ако се исти аманети шаљу по приватној потреби, онда ће се и такса наплаћивати и плаћаће је свагда надлежатељство које аманете пошти на отправљање предаје.

А што се тиче президијалног дописивања и овде важи оно, што је у члану 22 казано за кореспонденцију президијалу.

Сва пошиљања која се предају поштама с означеном вредности, морају се проценити у грошове чаршијске и мора се назначити шта се шаље, т. ј. да ли новци и колико у каквој монети или драгоцености и какове, т. ј. да ли од злата, сребра, бисера и т. под. или друго што.

Чл. 77.

Сваки предмет који се пошти на отправљање предаје, таксираће се за себе, па ма да би од једног пошиљатеља а за једног примаоца више таквих у једно исто време на пошту предапо било.

А само повелике суме новаца, које би се у једно време од једног пошиљатеља а за једнога примаоца пошти на отправљање предавале, па због множине не би у један завитак стати могле, већ би се у више завитака или кеса разредити морале, таксираће се у једно тако, као да би се у једној кеси налазиле.

Чл. 78.

Све ствари које се поштама на отправљање предавале буду, мереће се на вагу.

Чл. 79.

При израчуњавању такса поштанских на сва пошиљања осим новина, где се вађе мање пара од 10 узимаће се као потпуно 10 пара, па ће се тако и наплата чинити; н. пр: ако се на првоме растојању шаљу до 100 гроша у папирном новцу, онда ће се наплатити у место 5 пара 10 пара таксе, а ако се шаљу 300 гроша, онда ће се наплатити у место 15, 20 пара.

А за новине наплаћиваће се таксе онолико колико управо и износи.

Чл. 80.

Где је такса размерена на оне ту ће се и тежина рачунати испод оне у читаву оку, а оно што преко које оне прелази, рачунаће се у следећу потпуну оку, а где је такса размерена по растојању од 5 сахати, ту ће се и она даљина, која је испод 5 сахати, рачунати у потпуних 5 сахати, а оно што где преко 5 сахати пређе, рачунаће се у следећих потпуних 5 сахати.

Чл. 81.

Где је такса размерена по вредности од 100 гроша, ту ће се оно што је испод 100 гроша узети за потпуну стотину, а оно што преко које стотине прелази, рачунаће се у следећу потпуну стотину.

Чл. 82.

Где год се у овоме закону спомину грошеви и паре има се разумети у чаршијском течају, по новци у уплати такса поштанских узимаће се по тарифи одређеној за државне касе.

Чл. 83.

Пошиљатељима новаца и у опште новчану вредност имајућих аманета и ствари, оставља се на вољу, да за пошљање изнесу таксу напред положили или да оставе, да је положи прималац. Но пошиљатељи ствари без означене вредности, дужни су одмах положити припадајућу таксу.

Тако исто положиће се припадајућа такса у напред, ако је пошљање управљено на Књаза, министре и на подлежательства.

Чл. 84.

Пошта која ради отправаљања прима новце, и амалете и ствари које имају новчану вредност, издаће пошиљатељу бесплатно реценис да је то примила.

А ако пошиљатељ зажели и повратни реценс, онда ће се наплатити у чл. 24 прописана такса како за прост тако и за повратни реценс.

Чл. 85.

Све што је у чл. 27, 28, 29, 30, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 39, 40, 41 и 42 казато за писма и ствари, које се шаљу поштом за писма, важи и за аманете и ствари, које се шаљу поштом за путнике и аманете.

Чл. 86.

Сва пошиљања чим у место опредељења приспу, треба да се уредно и благовремено раздаду примаоцима.

Примаоци ће дужни бити сами или преко својих пуномоћника доћи у канцеларију поштанску и онде на њих упућена пошиљања примити, које ће потврдити својеручним потписом у одређене за то књиге, а ако прималац не би знао писати, онда ће се у том случају поступити по чл. 35.

Чл. 87.

Аманети упућени на Њџаза, министре и надлежательства предаваће поште онима, који су за таква примања овлашћени.

Чл. 88.

Ако и где министар унутрашњих дела нађе за сходно, може наредити да се примаоцима извесна и лака пошиљања у куће разносе.

Чл. 89.

Пошиљања поштом за путнике и аманете могу се за примаоцем у друго место отпрати само онда, кад се прималац поради тога пошти обрати, или кад пошиљатељ то на адресу означи, и ако је вредност истог пошиљања најмање пет пута

толика, колико износи неплаћена такса поштанска, по онда се таква пошиљања, која се за примаоцем даље отправљају, имају на ново таксирати.

Чл. 90.

Пошиљања која се не предаду у оном месту куда су упућена, па се натраг пошиљатељима враћају, имају се на ново таксирати.

Чл. 91.

Пошиљатељ је обвезан свако пошиљање које је пошти предао, па које је на због чега натраг враћено, одмах примити и платити таксу поштанску како за отправљање, ако није напред платио тако и за повраћај.

Ако би пошиљатељ натраг повраћеног пошиљања био непознат, или се не би могао никако наћи, да му се пошиљање врати, онда ће се таква пошиљања задржати три месеца при пошти, а списак од истих сачиниће се и изложити на увид пред поштанском зградом, па ако се за то време пријави пошиљатељ, онда ће му се исто пошиљање предати и од њега прописана такса поштанска наплатити; а ако се и до конца тога рока не пријави нити се за њега дозна, онда ће се пошиљања која су без икакве вредности уништити, а она која су од вредности предаће се надлежном окружном начелничеству (у Београду управитељству вароши Београда) које ће их по пропису законика о судском поступку продати, па новци од овако продатих ствари, по што се из њих подмири неплаћена такса поштанска и трошак око продаје учињени, предаће се на даљи поступак дотичном суду.

И новци, који се поштама на отправљање предају па који се као непредати натраг врате, ако се за пошиљатеља не може да дозна, по што истече горе означени рок, предаће се на даљи поступак дотичноме суду, кад се из њих подмири неплаћена такса поштанска.

Чл. 93.

Истраживање изгубљених или непредатих пошиљања чиниће се онако исто, као што је у чл. 48 прописано за истраживање препоручених писама.

Јемство државе за повце и остале ствари које се поштама на отправљање предају

Чл. 94.

Држава јемчи за све ствари и аманете који се поштама на отправљање предају, за то ће она накнађивати све оне ствари и аманете, који би се на поштама изгубили или упропастили и примаоцима не предали, ако се пошиљатељи тога ради за три месеца, рачунајући од дана кад су аманет на отправљање предали, пријаве свој истој пошти којој су аманет предали, и то:

1, за аманете који се у повцу или стварима с означеном вредности на пошту предају, даваће се накнада у повцу и онолико колико пошиљатељ с реценсом од поште издатим докаже, да је пошти предао; и

2, за ствари без означене вредности по 5 гроша од сваке ове тежине.

Чл. 95.

Но ако су аманети упропашћени у след рата или елементарних догађаја, који се пису могли отклонити, онда се држава разрешава од јемства и пошиљатељ изгубљеног или упропашћеног аманета сноси сам штету.

Чл. 96.

Аманети који су затворени пошти на отправљање предати, не ће се у пошти отварати, него ће се тако затворени

примаоцима предавати, и по томе држава не ће одговарати за исправност сума тако примаоцима предатих аманета, ако печати пису повређени.

Тако исто држава не одговара за исправност ни оних аманета које је прималац од поште без икаквих примедба изузео, па ма да су исти и под печатом поштанским били.

Чл. 97.

Ако би се каква ствар на пошти повредила (изузимајући оне под чл. 65) и тиме што од вредности изгубила, па је прималац због тога не би хтео примити, онда ће се иста ствар повратити пошиљатељу и од њега такса за повраћај наплатити; по ако је и овај не би хтео примити што је повређена, онда ће се предати окружном начелничеству (у Београду управитељству вароши Београда) које ће је среством три вештака дати прегледати, па ако се овим прегледом вештачким нађе, да та ствар није никако ни повређена, или да је повређена али није ништа тиме од вредности изгубила, онда ће се иста ствар предати пошиљатељу и од њега такса за повраћај наплатити.

А ако вештаци нађу, да је ствар заиста повређена и тиме што од вредности изгубила, онда ће се издати пошиљатељу, поред повраћаја ствари, у име накнаде онолико, колико су вештаци нашли, да је иста том повредом од вредности изгубила.

По ако би која страна, т. ј. пошиљатељ с једне или правитељство с друге стране, била незадовољна с тим прегледом и проценом вештачком, онда ће такав спор расправити изборни суд, по глави 16-ој поступка судског у грађанским парницама, ако која страна то затражи за 15 дана, од дана саопштене јој вештачке процене.

Кад изборни суд нађе да ствар каква није на пошти повређена, или је и повређена али тиме није ништа од вред-

пости изгубила, онда ће се, по што тако изречена пресуда постане извршна, ствар повратити пошиљатељу и од њега за повраћај наплатити припадајућа такса, а ако је пошиљатељ не би хтео примити, поступиће се по чл. 92.

Чл. 98.

А ако би се ствар каква за коју је накнада пошиљатељу издата, доцније пронашла, онда ће се накнада од пошиљатеља натраг узети, а предаће му се ствар у натури.

Чл. 99.

Све што је напред прописано о примању и отиравању аманета и јемству за исте, важи само за аманете, који се шаљу по Србији. А што се тиче аманета долазећих са страпе у Србију, или из Србије у страну државу одлазећих, с њима ће се и од сада поступати по дојакошњем начину, докле се не би у томе друкчије наредило.

III

П У Т Н И Ц И

Чл. 100.

Путници моћи ће путовати на поштанским колима куда ова иду, а где ових нема, на поштанским коњима.

Чл. 101.

Сваки који на поштанским колима или коњима путовати жели, мора напред платити таксу за путовање своје до места, докле на подвозу поштанском путовати жели.

Чл. 102.

За путовање на колима поштанским наплаћиваће се таксе:

1. На поштанским двоколицама :

а, у време редовног поласка по $2\frac{1}{2}$ гроша на сат од сваког путника;

б, ван поштанских часова 4 гроша на сат од сваког путника.

2. На колима поштанским :

а, у време редовног поласка по 3 гроша на сат од сваког путника ;

б, ванредно по 4 гроша од сахата за свако место у колима.

Чл. 103.

Деца испод четири године, која путују с родитељима или са својим старатељима, не плаћају ништа, ако их они могу држати на врлу да другима не буду на досади и сметњи, а деца преко четири до десет година плаћаће половину таксе.

Чл. 104.

На кола поштанска не могу се примити :

а, они путници који би били болесни и на досади осталим путницима ;

б, који би били пијани и грубог и суровог опхођења према осталим путницима ;

в, деца испод четири године ако немају кога који би о њима бригу водио.

Ако се на путницима за време путовања примети оно што је у тачкама а и б овог чл. изложено, могу се они оставити на првој поштанској штацији.

Чл. 105.

Ако би ко затражио да путује у својим колима по с коњима поштанским, може се допустити, ако су кола уде-

шава за презање према колима поштанским, и платиће таксу поштанску по чл. 102 б, за свако седиште поштанских кола, ако кола путничка нису тежа од поштанских, а ако су тежа, онда ће се према потреби дати за уста кола још коња поштанских и тада ће се осим горње таксе наплатити још за свакога више употребљеног коња по два гроша на сат по чл. 112. Но и овде ће се за терање коња употребити служитељи поштански и са стварима путничким поступиће се по члану 106 и 107.

А кола која би била тако тешка, да би се за њих морало употребити више од четири коња, не ће се за подвоз путника примати на пошти.

Ни у ком случају не ће моћи у колима путовати више лица него за колико је седишта такса поштанска плаћена.

Чл. 106.

Свакоме путнику на колима поштанским који потпуно таксу за подвоз плати, дозволиће се да до 10 ока закључно може бесплатно понети од својих ствари. А оно што би ко понео више преко 10 ока, таксираће се по чл. 74.

Чл. 107.

Само амрел, ручну торбу и хаљине путничке, које се у колима могу лако склопити да другима не буду на сметњи, може путник носити уза се, а сав други пртљаг мора се предати пошти.

Чл. 108.

За пртљаг који се преда пошти, на који би се изгубио накнадиће се путнику по 5 гроша од сваке ове тежине, ако путник то одмах затражи, чим на последњу стацију поштанску приспе, које ако не учини, не ће му се никаква накнада дати, ако се исте ствари где изгубе и не знају.

Путницима даваће се подвоз на колима само онда , где се служба поштанска на колима вршила буде.

Чл. 109.

Подвоз ће се путницима давати по реду којим су се код поште пријавили, а ако би се десило да се не би могао дати подвоз свима који се пријаве, онда ће се они доцније пријавивши се упутити на стрпљење до идућег поласка.

Чл. 110.

А кад ће и куда путничка кола полазити и како ће поште при издавању путницима објава поштанских поступати прописаће министар унутрашњих дела.

Чл. 111.

Коњи поштански даваће се путницима само онде где се поштанска служба на коњима вршила буде , по за потребна седла стараће се сами путници.

Чл. 112.

За путовање на коњима поштанским, наплаћиваће се на коња по 2 гроша на сат.

Чл. 113.

Уз путника који не би путовао у једно исто време кад и пошта, одредиће се у пратњу и поштоноша, који ће коње поштанске од прве поште натраг вратити.

Чл. 114.

Ако путник путује у једно исто време с поштом, онда ће платити само таксу на једнога коња , а ако не путује с поштом у исто време, онда ће платити таксу и за коња пратиоца.

Чл. 115.

Ако би у једно време путовала два путника онда ће им се један пратилац дати и они ће по пола платити таксу за коња пратиоца, а ако би путовали три или четири у исто време, онда ће им се дати два пратиоца и путници платиће таксу и за коње пратиоца.

Чл. 116.

Путници на коњима поштанским, осим свога најпужнијег пртљага, не могу ништа више носити на коњима које јашили буду.

Но ако би хтели што више собом понети, морају узети још по једног или онолико коња колико је потребно за ношење тога; но за такве ствари које путници на коњима поштанским посе, ако се у путу изгубе или упропасте, не јамчи држава.

Чл. 117.

Закон овај ступа у живот 1 маја 1866 године.

Чл. 118.

Кад овај закон почне важити, губе закону силу:

1. устројење поштанског заведења и уредба за наплаћивање такса поштанских од 15 октобра 1843 год. КВ Бр. 1066
С Бр. 1049
(Зб. II стр. 227 и 248).

2. законодавно решење од 20 јула 1845 г. ВМ 1200
(Зб. III стр. 84).

3. законодавно решење од 17 јула 1846 г. ВМ 837
(Зб. III стр. 122).

4. законодавно решење од 6-ог септембра 1846 године ВМ 1186 (Зб. III стр. 130).

5. законодавно решење од 22-ог октобра 1846 године ВМ 1448 (Зб. III стр. 143).

6, законодавно решење од 9 октобра 1847 г. ВМ 1553 (Зб. IV стр. 118).

7, уредба поштанска од 27 октобра 1847 г. ВМ 1215 (Зб. IV стр. 128).

8, уредба о наплаћивању поштанских такса од 3 децембра 1849 г. $\frac{\text{В Бр. 1754}}{\text{С Бр. 650}}$ (Зб. V стр. 63).

9, законодавно решење од 9 јула 1850 год. ВМ 1271 (Зб. V стр. 258).

10, законодавно решење од 29 новембра 1852 године ВМ 1193 (Зб. VI стр. 222).

11, законодавно решење од 2-ог јануара 1853 године ВМ 1284 од 1852 год. (Зб. VII стр. 1).

12, законодавно решење од 10-ог априла 1856 године ВМ 516 (Зб. IX стр. 28).

13, законодавно решење од 18-ог априла 1858 године год. ВМ 468 (Зб. XI стр. 70).

Препоручујемо Нашем министру унутрашњих дела, да овај закон обнародује и о извршењу се његовом стара, властима пак заповедамо да по њему поступају, а свима и свакоме да му се покоравају.

25 јануара 1866 године
у Београду.

М. М. ОБРЕНОВИЋ, с. р.

(М. П.)

*Видео и ставио државни печат
чувар државног печата
министар правде,*

Р. Лешјанин, с. р.

*Министар унутрашњих дела,
Н. Христић, с. р.*